

ผลการพัฒนาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ปี 2566

Results of the development of assessment of morality and transparency in the
operations of government agencies (ITA) Tak Provincial Public Health Office, Year 2023

ทรงพล วันคำ

บทคัดย่อ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เป็นเครื่องมือการประเมินที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปป.ช.) กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการยกระดับ ธรรมภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ปี 2566 และค้นหาโอกาสในการปรับปรุงผลการประเมิน โดยใช้ตามกรอบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ปี 2566 พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก โดยปี 2561 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 93.94 ปี 2566 มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 100 จากผลการประเมินควรให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการในด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ยึดมั่นคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานขององค์กร และรักษามาตรฐานการให้บริการ และความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมและความโปร่งใส การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : คุณธรรม, ความโปร่งใส, การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

Abstract

The Integrity and Transparency Assessment (ITA) is an evaluation tool established by the National Anti-Corruption Commission (NACC) to elevate the integrity level within public sector organizations. This research aims to study the outcomes of integrity and transparency improvement in the operations of the public sector unit through ITA, specifically focusing on the Public Health Office of Tak Province in the year 2566 (Buddhist calendar). It also seeks opportunities for enhancing assessment results within the framework of ITA. The findings reveal that the integrity and transparency assessment results for the Public Health Office of Tak Province in 2566 were exceptionally high, with an average score of 93.94% in 2561 and 100% in 2566. Emphasis is suggested on improving and motivating work practices, instilling values and cultures aligned with organizational integrity and transparency, maintaining service standards, and ensuring transparent operations in accordance with set standards continuously. This aims to further elevate organizational integrity and transparency, ultimately enhancing the performance of public sector organizations.

Keywords: Ethics, transparency, operations of government agencies.

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรง เป็นปัญหาเรื้อรังและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้ว่า องค์กรความโปร่งใสสากล (Transparency International) ได้เผยแพร่ผลการจัดอันดับดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index - CPI) ของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ.2557 อยู่ในอันดับที่ 85 ของโลกจากทั้งหมด 175 ประเทศ (ปี พ.ศ.2556 ได้อันดับที่ 102 ของโลก) และได้คะแนน 38 คะแนนจาก 100 คะแนน (ปี พ.ศ. 2556 ได้ 35 คะแนนจาก 100 คะแนน) ถึงแม้ว่าอันดับจะลดลงจากอันดับที่ 102 เป็นอันดับที่ 85 และคะแนนเพิ่มขึ้นจาก 35 คะแนน เป็น 38 คะแนน แต่ปัญหาการทุจริตก็ยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันมาจากปัจจัยด้านพื้นฐานโครงสร้างสังคมไทยที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์แนวดิ่ง หรือพื้นฐานของสังคมเป็นแบบอุปถัมภ์ที่ทำให้สังคมไทยยึดติดกับการช่วยเหลือเกื้อกูล ประกอบกับการมีปัจจัยด้านกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งสังคมไทยเป็นสังคมยึดติดกับกระแสบริโภคนิยม วัตถุนิยม ยกย่องคนมีเงินมีอำนาจ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการกระทำที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชัน ครม. ได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2559 ให้ทุกหน่วยงานภาครัฐเข้ารับการประเมิน ITA โดยกำหนดเป้าหมายคือผลการประเมิน ITA อยู่ใน ระดับสูง

กระทรวงสาธารณสุขขับเคลื่อนมาตรการ 3 ป. 1 ค. (ปลูก/ปลูกจิตสำนึกป้องกันปราบปราม และเครือข่าย) ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มุ่งเน้นการป้องกัน การทุจริตให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) แผนแม่บทการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ กระทรวงสาธารณสุข ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม กระทรวง สาธารณสุข ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564) สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบด้านการป้องปรามในกลยุทธ์ที่ 2 ระบุ ให้หัวหน้าส่วนราชการหัวหน้า หน่วยงานของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชา มีมาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบและเป็นตัวอย่างในการบริหารงานด้วยความซื่อตรงและรับผิดชอบ กรณีปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญา โดยทุกหน่วยงานต้องดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงาน (Integrity and Transparency Assessment : ITA) กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดไว้ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ด้าน สาธารณสุข)ในแผนงานการพัฒนา ระบบธรรมาภิบาลและคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งอยู่ในประเด็นการตรวจ ราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2559 เป็นต้นมา และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กำหนดเป็นตัวชี้วัดที่ 54 ร้อยละ ของหน่วยงานในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (ร้อยละ 90) แผนงานที่ 11 การ พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและองค์กรคุณภาพ มุ่งเน้นหลักการประเมินตนเอง (Self-Assessment) จากข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้จากเอกสาร/หลักฐานเชิงประจักษ์ตามแบบสำรวจหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence Base Integrity and Transparency Assessment : EBIT) เป็นกลไกการขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานและให้การบริหารราชการของสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล หน่วยงานเป้าหมายที่เข้ารับ การ

ประเมิน ITA จำนวน 1,850 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ได้รับการ ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปี 2565 อยู่ในระดับสูงมาก โดยได้รับ เพื่อคำนึงถึงความสำคัญของการ “รักษา” ระบบการบริหารจัดการดำเนินงานภาครัฐอย่างมีธรรมาภิบาลที่ดีให้ต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน และประชาชนผู้รับบริการมีความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อการบริหารราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก และเกิดผลลัพธ์อันเป็นที่ยอมรับต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาผลการ พัฒนาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ(ITA) จังหวัดตาก ปี 2565 นี้ขึ้น เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน จุดแข็ง จุดอ่อน ให้สอดคล้อง เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งผลให้การบริหารราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก มี ประสิทธิภาพประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) จังหวัดตากปี 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผลตามกรอบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้าราชการ พนักงานกระทรวง สาธารณสุข ลูกจ้างชั่วคราว และตำแหน่งอื่น ๆ ใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก จำนวน 187 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการสำรวจพฤติกรรมของหน่วยงานทั้งในระดับหน่วยงาน คือ การสำรวจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการบริหารของหน่วยงาน และในระดับบุคคล คือ การสำรวจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอกของหน่วยงาน โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้เครื่องมือในการสำรวจจากสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ITA ในหน่วยงานเพื่อประเมินขั้นตอนและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณลักษณะที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ปลอดภัยจากการทุจริต และผลประโยชน์ทับซ้อน มีวัฒนธรรมคุณธรรม รวมไปถึงจนถึงผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานแบบเดิม และการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาความเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร
3. จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ITA ในหน่วยร่วมกันกำหนดกลยุทธ์และจัดทำแผนปฏิบัติการ
4. ดำเนินการมาตรการเชิงรุกเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ที่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทุกฝ่ายพึงจะต้องมี และยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

5. ส่งเสริมให้หน่วยงานทุกฝ่าย ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตากดำเนินการและแก้ไขข้อบกพร่องทุกฝ่าย เพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เห็นผล สามารถดำเนินการได้ในทันที

6. มุ่งเน้นให้หน่วยงานทุกฝ่ายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ได้รับทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่สะท้อนจากเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และนำมาปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานให้มีความโปร่งใสเป็นธรรม ปลอดจากการทุจริตต่อไป

7. ประเมินผลกระบวนการโดยการสังเกตการมีส่วนร่วมและสะท้อนผลของการปฏิบัติของคณะกรรมการดำเนินงาน ITA ในหน่วยงาน ในแต่ละระยะของการศึกษา

8. สรุปผลวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

สรุปและอภิปรายผล

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63 และเพศชาย จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37 กลุ่มอายุส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 20 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 41 -60ปี ร้อยละ 40.0 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 48.8 รองลงในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 47.0 ส่วนใหญ่มี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 32.5 รองลงมามีรายได้ ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท ร้อยละ 21.0 เหตุผลที่มาโรงพยาบาลส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยมาพบแพทย์ ร้อยละ 27.0 รองลงมาเป็นผู้มาติดต่องานอื่น ๆ ร้อยละ 24.5

2. ข้อมูลทัศนคติ และความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของบุคลากรในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ปี 2566

2.1 ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการ ดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ปี 2566 ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใส โดยมีคะแนนเฉลี่ย (Mean) = 3.25 - 3.50 SD=.528 - .732 โดยข้อที่มีคะแนนสูงในระดับเห็นด้วย อย่างหนึ่งมากที่สุดได้แก่ ข้อ 4. ท่านรู้สึกไม่ดีถ้าโรงพยาบาลมีการรับสินบนแล้วทำให้บริการดีขึ้น (Mean=3.50 SD=.530) รองลงมาได้แก่ ข้อ 9. ท่านรู้สึกดีที่เห็นว่าโรงพยาบาลรายงานความก้าวหน้า (Mean=3.46 SD=.528) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเห็นด้วยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 1.ท่านรู้สึกชื่นชอบที่โรงพยาบาลเปิดเผย มาปิดบัง หรือบิดเบือนข้อมูล (Mean=3.25 SD=.572)

2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการ ดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของบุคลากรในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ปี 2566 ในแต่ละด้าน ที่เป็นข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ด้านความโปร่งใสด้านความพร้อมรับผิด และด้านคุณธรรมในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความโปร่งใส (Mean) = 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)=.436 ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 4. รพ.ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้มารับบริการ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน (Mean= 3.30 SD=.602) ด้านความพร้อมรับผิด คะแนนเฉลี่ย (Mean) = 3.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)=.420 ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ5.ผู้บริหารของรพ. มุ่งมั่นปฏิบัติ งานอย่างโปร่งใส ชื่อสัตย์(Mean= 3.40 SD=.543) ด้านคุณธรรมในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน คะแนนเฉลี่ย (Mean) = 3.27 ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)=.530 ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 1. รพ.มีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ ทำให้เกิดความสะดวกในการมารับบริการ (Mean= 3.29 SD=.591) ส่วนด้านความปลอดภัยจากการทุจริต ในหน่วยงาน ที่มีข้อคำถามเป็นลบ

พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยในระดับไม่เห็นด้วย โดยคะแนนเฉลี่ย (Mean) = 1.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)=.372 ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 1.ใน 1ปีที่ผ่านมาท่านถูกเรียกสินบนจากเจ้าหน้าที่ ของ รพ. (Mean =1.20 SD=.569)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินในดัชนีแต่ละด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ดัชนีด้านความโปร่งใส ผลคะแนนการประเมิน การดำเนินงานตามดัชนีวัดความโปร่งใส ปี 2563-2565 อยู่ในระดับสูงมาก โดยปี 256๓ มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 94.64 ปี 2563-2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 100 สามารถอธิบายได้ว่า ความสามารถในการให้และเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงานมีความชัดเจน ถูกต้อง และครบถ้วน รวมถึงการให้บริการประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตากได้ โดยสะดวกและรวดเร็ว มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่จะต้องดำเนินการ และส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสในทุกขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของหน่วยงาน ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนและจัดทำแผนงานร่วมดำเนินการ และร่วมติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของหน่วยงาน มีการดำเนินการ/การจัดการกับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อันไม่โปร่งใสหรือทุจริตต่อหน้าที่

2. ดัชนีความพร้อมรับผิด ผลคะแนนการประเมิน การดำเนินงานตามดัชนีความพร้อมรับผิด ปี 2563-2565 อยู่ในระดับสูงมาก โดยปี 256๓ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 93.05 ปี 2563-2565 มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 100 ซึ่งจากผลการประเมินนั้น พบว่า พฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ที่แสดงถึงการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มใจและเต็มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ที่มีความถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและเคร่งครัด กล่าวหาที่จะรับผิดชอบในผลการปฏิบัติงานของตนเอง การกำหนดทิศทางและนโยบายของผู้บริหารที่จะมีเจตจำนงในการบริหารงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต และพร้อมรับผิดเมื่อเกิดความผิดพลาดเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมว่า การขับเคลื่อนหน่วยงานจะเป็นไปอย่างมีคุณธรรมและธรรมาภิบาล

3. ดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ผลคะแนนการประเมินการดำเนินงานตามดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ปี 2563-2565 อยู่ในระดับสูงมาก โดยปี 256๓ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.65 ปี 2563-2565 มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 100 ซึ่งอธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ไม่มีพฤติกรรมที่เข้าข่ายการทุจริตต่อหน้าที่ เช่น การเรียกรับเงิน สิ่งของ หรือผลประโยชน์ใด ๆ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อแลกกับการปฏิบัติงานของตนเอง หรือการปฏิบัติ/ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่/การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเองอย่างไม่เป็นธรรมเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง พวกพ้องของตนหรือผู้อื่นผู้ใด ไม่มีพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารที่เข้าข่ายการทุจริตในเชิงนโยบายซึ่งมีลักษณะเป็นการทุจริตที่เกิดจากความสัมพันธ์เกื้อหนุนกันระหว่างผู้บริหารของหน่วยงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นหน่วยธุรกิจเอกชน เพื่อเอื้อผลประโยชน์ในสัญญาโครงการหรือสัมปทานของหน่วยงานแลกเปลี่ยนกับการกำหนดนโยบายหรือการอนุมัติใด ๆ ของผู้บริหารของหน่วยงาน

4. ดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมองค์กร ผลคะแนนการประเมินการดำเนินงานตามดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมองค์กร ปี 2560-2563 อยู่ในระดับสูงมาก โดยปี 256๓ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.65 ปี 2563-2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 100 จากผลการประเมินนั้นพบว่า พฤติกรรมและทัศนคติในการปฏิบัติงานที่มีการปลูกฝัง สั่งสอน หรือถ่ายทอดแก่กันของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก จนกลายเป็นแนวทางปฏิบัติประจำ

หรือวัฒนธรรมของหน่วยงาน ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านั้นควรจะเป็นการปฏิบัติตนหรือทัศนคติที่ดี เป็นการกลม่อเกล่าทางสังคม (Socialization) ให้ไม่ยอมรับพฤติกรรมการทุจริตต่าง ๆ ในหน่วยงาน จนกระทั่งไม่ทนต่อการทุจริต และก่อให้เกิดการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) ส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเกิดความอายหรือความกลัวที่จะกระทำการทุจริตได้กระบวนกรของหน่วยงานที่จะต้องปลูกฝัง และสร้างให้เกิดวัฒนธรรมทางความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมให้ได้ ซึ่งถือเป็นการป้องกันการทุจริตตั้งแต่รากฐานของพฤติกรรมการทุจริตกระบวนกรของหน่วยงานที่มีการกำหนดแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงาน การมีกระบวนกรตรวจสอบถ่วงดุลภายในที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเห็นความสำคัญและเกิดความตระหนักถึงผลของการทุจริตจนก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมในการร่วม

5. คุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน ผลคะแนนการประเมินการดำเนินงานตามดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน ปี 2563-2565 อยู่ในระดับสูงมาก โดยปี 256๓ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.65 ปี 2563-2565 มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 100 จากผลการประเมินนั้นพบว่า กระบวนกรของหน่วยงานที่แสดงถึงการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน โดยการกำหนดให้มีคู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานตามคู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ และจะต้องเป็นการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน กระบวนกรของหน่วยงานที่แสดงถึงการมีคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลภายในหน่วยงาน ทั้ง ในด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล เช่น การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย พิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น กระบวนกรสร้างแรงจูงใจและความก้าวหน้าในสายงาน และในด้านการพัฒนาสมรรถนะเจ้าหน้าที่ กระบวนกรของหน่วยงานที่แสดงถึงการมีคุณธรรมในการบริหารงบประมาณ การใช้จ่ายเงินงบประมาณจะต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส และจะต้องพิจารณาใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานอย่างคุ้มค่ามากที่สุด พฤติกรรมของหัวหน้างานที่แสดงถึงการมีคุณธรรมในการสั่งงานหรือมอบหมายงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ที่จะต้องคำนึงถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของผู้รับมอบหมายงาน มีความเป็นธรรมแก่ผู้รับมอบหมายงานทุกคนอย่างเท่าเทียม มีการสื่อสาร และเอาใจใส่ติดตามในการมอบหมายงานที่ได้มอบหมายไปตลอดจนรับผิดชอบในผลของงานที่ได้มอบหมายไปด้วยกระบวนกรของหน่วยงานที่แสดงถึงการให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

1. ผู้บริหารต้องเป็นต้นแบบ (Role Model) ในการปฏิบัติราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน
2. ผู้บริหารต้องสื่อสารและสร้างบรรยากาศการ ปฏิบัติงานที่ดีรวมถึงการปลูกฝังหลักธรรมาภิบาลให้บุคลากรภายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ยึดถือจนเป็นค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งนำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก
3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินการ มีการติดตามประเมินผล และทบทวนผลการดำเนินงาน

ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนำไปใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ

รัฐ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง มีหลายฝ่าย หลายแผนก ทำให้จำเป็นต้องใช้เวลาในการประสาน แยกแยะผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงาน ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น การให้ข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานจึงควรพิจารณาให้ ครอบคลุมและทั่วถึงทุกกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ดัชนีความโปร่งใสในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก มีการวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณที่ผ่านมา และการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องร้องเรียน ดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนตามแนวทาง และระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการแจ้งผลเรื่องร้องเรียน ให้ผู้ที่ร้องเรียนทราบ ทั้งนี้บุคลากรภายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ยึดมั่นคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น การจัดทำคู่มือ หรือประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ให้ความรู้เรื่องการป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่การปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือระเบียบ เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน กำหนดแนวทางในการ ปฏิบัติงานในการตรวจสอบบุคลากรในหน่วยงานถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง การรายงานผล การปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ข้อเสนอแนะ

การประเมิน ITA ถือเป็นมาตรการเสริมเชิงบวกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการกำหนดดัชนีในการประเมินที่คำนึงถึงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเป็นหลัก มุ่งหวังให้หน่วยงานภาครัฐเกิดการบริหารจัดการที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของผู้บริหารและบุคลากรภายในหน่วยงาน ให้เกิดความตระหนักต่อความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตภายในองค์กร นำไปสู่การยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐของไทยให้สูงขึ้น จนได้รับความเชื่อมั่นและการยอมรับจากทุกภาคส่วนทั้งในระดับประเทศและระดับสากล เพราะปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายแก่ประเทศชาติและบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานของภาครัฐเท่านั้น ยังเกิดภาพลักษณ์ทางลบในสายตาของสังคมโลกอีกด้วย ดังนั้น การประเมิน ITA จึงถือเป็นก้าวสำคัญของการเสริมสร้างจิตสำนึกด้าน คุณธรรมและความโปร่งใสในทุกมิติ อันจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับประเทศไทยในสายตาของ นานาประเทศอีกทางหนึ่ง

ประการสำคัญ เพื่อไม่ให้เกิดการประเมิน ITA เป็นเพียงแค่การสำรวจทัศนคติหรือการประเมินตามเกณฑ์กระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น จึงต้องมีการขยายผลสำเร็จของการดำเนินงานไปสู่หน่วยงานอื่นๆ ให้กว้างขวางและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยควรดำเนินการดังนี้

1) ในระดับนโยบาย ควรมีการกำกับติดตามการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ระดับกระทรวง ในฐานะเป็นกลไกหนึ่งของศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ซึ่งเป็นกลไกระดับปฏิบัติการที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดให้มีการนำผลการวิเคราะห์การประเมิน ITA ของหน่วยงานในการกำกับดูแลไปสู่การพัฒนาปรับปรุงจุดด้อยของการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

2) ในระดับจังหวัด ในการขับเคลื่อนมาตรการด้านการส่งเสริม คุณธรรมและความโปร่งใสให้มีมาตรฐานการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน โดยดำเนินการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งจากผลการประเมิน ITA และข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินหน่วยงานกลุ่มเป้าหมาย ในระดับจังหวัด แล้วขยายผลการดำเนินงานให้หน่วยงานภาครัฐใน

ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นภายในจังหวัด ได้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างกว้างขวางและครอบคลุม ประการสุดท้าย เพื่อให้การประเมิน ITA เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลและการยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น สำนักงาน ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ท. ควรกำหนดมาตรการให้มีการนำผลการประเมิน ITA ไปเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ มีการนำผลจากการประเมินไปสู่การปฏิบัติภายในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการขับเคลื่อนมาตรการเชิงบวกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งความพยายามในการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของรัฐบาลไทย ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ ทั้งในระดับชาติและระดับสากล อันจะส่งผลต่อการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2560-2566) สืบค้นจาก <http://blqs.dmsc.moph.go.th> สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566
- การจัดอันดับการทุจริตของประเทศไทย สืบค้นจาก <https://tradingeconomics.com/Thailand/corruption-rank>. สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566.
- กัลยา เนติประวัติ. การยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ ตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในองค์การภาครัฐโดย ใช้กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th> สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566.
- ชนิกันต์ ไสยเกื้อ. การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2558. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, 2561; 10(1): 132-147.
- ดวงพร หวานแก้ว. ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. นนทบุรี: กรมอนามัย; 2559.
- ธภัทร ติระวัฒน์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ จากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียภายใน โรงพยาบาล. สืบค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org> สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566.
- ทิพาวรรณ ขำไ้. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐกรณีศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกของ จังหวัดสุโขทัย. วารสารโรคและภัยสุขภาพ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์, 2562; 13(1): 2533.
- เบญจวรรณ นาคนาโส. เอกสารวิชาการ ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ของกรมปศุสัตว์. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมปศุสัตว์; 2561.

ปริญญา วิรัตติยา. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร

กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. สืบค้นจาก
<https://dric.nrct.go.th> สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546). (ออนไลน์) สืบค้นจาก
https://www.sac.or.th/main/uploadtents/2017_20170201110249-l.pdf 2. สืบค้นเมื่อ
มกราคม 2566.

ภิกษุศักดิ์ กัลยาณมิตร และคณะ. ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.

วารสารวไลยลงกรณีปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 2560; 7: 67-80.

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีประจันต์ อำเภอ ศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต; 2561.

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นราย
หน่วยงาน เทศบาลเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประจำปีงบประมาณ 2560. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; 2561.

ราชกิจจานุเบกษา.(2561) ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ.2561-2580)สืบค้นจาก [http://www](http://www.ratchakitcha.soc.go.th)

.ratchakitcha.soc.go.th
สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี. 2546.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่าย บริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
2551. กรุงเทพฯ: สำนักงาน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2551.

วรพจน์ ประชิตวัตติ. การมีส่วนร่วมของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา อำเภอศรีราชา
จังหวัดชลบุรี. สืบค้นจาก <http://www.western.ac.th> สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566.

วิระ ฤกษ์วานิชย์กุล. ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตาม

หลักธรรมาภิบาลของราชการส่วนภูมิภาค: ศึกษากรณีที่ทำกรปกครองอำเภอเมือง นครพนม
จังหวัดนครพนม. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th> สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566

ศรัณย์ จันทร์ดี. หลักนิติธรรมและความสัมพันธ์ แบบอุปถัมภ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย:

ศึกษาจากทัศนคติของนายอำเภอทั่วประเทศ. สืบค้นจาก <http://dric.nrct.go.th>. สืบค้นเมื่อ มกราคม
2566.

สมศักดิ์ เจริญผล. ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบล

ที่มีต่อศักยภาพในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณี อำเภอ พานทอง
จังหวัดชลบุรี. สืบค้นจาก <http://etheses.aru.ac.th> สืบค้นเมื่อ มกราคม 2566.